

פרשת בשלח תשפ"א מה תצעק אלי

שמות פרק י"ד

(יג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירְאוּ הַתִּיַצְבוּ וַרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה' אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשַׁר רְאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסְפוּ לְרַאֲתָם עוֹד עַד עוֹלָם: (יד) ה' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחְרְשׁוּן: פ (טו) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ:

רש"י

(יג) **כי אשר ראיתם את מצרים וגו'** - מה שראיתם אותם אינו אלא היום, היום הוא שראיתם אותם ולא תוסיפו עוד: (יד) **ה' ילחם לכם** - בשבילכם. וכן (פסוק כה) כי ה' נלחם להם, וכן (איוב יג ח) אם לאל תריבון, וכן (בראשית כד ז) ואשר דבר לי וכן (שופטים ו לא) האתם תריבון לבעל: (טו) **מה תצעק אלי** - למדנו שהיה משה עומד ומתפלל, אמר לו הקדוש ברוך הוא לא עת עתה להאריך בתפלה שישראל נתונין בצרה. דבר אחר מה תצעק אלי עלי הדבר תלוי ולא עליך, כמו שנאמר להלן (ישעיה מה יא) על בני ועל פועל ידי תצוני: **דבר אל בני ישראל ויסעו** - אין להם אלא ליסע שאין הים עומד בפניהם, כדאי זכות אבותיהם והם והאמונה שהאמינו בי ויצאו, לקרוע להם הים:

אבן עזרא

(טו) **מה תצעק י"א** כי משה צועק אל השם. וזה איננו נכון, כי כבר דבר לו ואכבדה בפרעה (שמות יד ד), רק נאמר אל משה שהוא כנגד כל ישראל, בעבור שצעקו בני ישראל אל ה', **ויסעו** - מעט מעט עד שיגיעו לשפת הים: צועק ומתפלל, והוא הנכון, כי לא ידע מה יעשה, ואף על פי שאמר לו השם ואכבדה בפרעה, הוא לא היה יודע איך יתנהג, כי הוא על שפת הים והשונא רודף ומשיג, והיה מתפלל שיורנו ה' דרך יבחר. וזה טעם מה תצעק אלי, שהיית צריך לשאל מה תעשה ואין לך צורך לצעוק, כי כבר הודעתך ואכבדה בפרעה, ולא סיפר הכתוב צעקת משה, כי הוא בכלל ישראל:

שמות רבה - פרשה כא

[א] ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי הה"ד (תהלים לד) צעקו וה' שמע מהו כן אלא שתי ירושות הנחיל יצחק לשני בניו, הנחיל ליעקב הקול וכה"א (בראשית כז) הקול קול יעקב, והנחיל לעשו הידים שנאמר והידיים ידי עשו, ועשו היה מתגאה בירושתו שנה' (במדבר כ) ויאמר אליו אדום לא תעבור בי פן בחרב וגו', ויעקב מתגאה בירושתו שנה' (דברים כו) ונצעק אל ה' אלהי אבותינו, לעתיד לבוא שניהן נוטלין שכרן, עשו נטל שכרו שנאמר (ישעיה לד) כי רותה בשמים חרבי הנה על אדום תרד, ויעקב נטל שכרו שנאמר (ירמיה ז) קול ששון וקול שמחה לכך כתיב צעקו וה' שמע, לפי שצעקו בני ישראל על הים שנאמר ויצעקו בני ישראל אל ה' שמע הקדוש ברוך הוא תפלתם ואמר למשה מה תצעק אלי כבר שמעתי [צעקתם] [צעקתך] דבר אל בני ישראל ויסעו.

שפת אמת לפרשת בשלח [שנה תרל"א]

א"י מו"ר ז"ל הגיד פי המד' מה תצעק כו' בי ירושות כו'. כי ע"י הקול מעוררין בניי דביקתם בקול קול יעקב. וכשמתעורר רצון זה. שואלין מה תצעק שאין צריך צעקה כלל. [כענין על בני ועל פועל ידי תצוני]. ומ"מ כ"ז נעשה ע"י הקול. וז"ש מתגאה בירושתו שמגיע ע"י הקול לשלמעלה מהקול כו' ודפח"ח ושי"י. כי פשוט תמוה לשון המדרש במ"ש כבר שמעתי צעקתך כו' ע"ש. עוד במד' טרם יקראו כו' נראה הפי' כי מה שמוכן האדם להצעקה זה עיקר המכוון. ושוב אין צריך לגוף הצעקה כלל. וזה מה תצעק כשהגיע לבחי הצעקה כנ"ל. [וזה ענין צעק לבס כו'. וכן צעקו וה' שמע. אף שבלב שאינו נשמע כלל. מ"מ ה' שומע. ואין צריך לצעוק בפה ממש]: